

1. Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“ ainekava

1.1. Ainevaldkonna kirjeldus

Valdkonna õppeained on eesti keel ja kirjandus. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud õppeained, mille kaudu arendatakse sihipärase lugemise, teksti mõistmise, suulise keelekasutuse ja kirjutamisoskust. 4. ja 6. klassis on eesti keele õppesse integreeritud informaatika teemaelemendid ning uurimusliku õppe meetodid. Õpetajad kavandavad õppeaasta jooksul 4. klassis 70 ainetunni ja 6. klassis 35 ainetunni mahus uurimuslikku õpet digioskuste ja struktureeritud tekstilooma rakendamiseks ning eesti keele või informaatika teemadest lähtuvate lühema- või pikemaajaliste praktiliste tööde läbiviimiseks. Uurimuslik õpe pakub õpilastele võimalusi näidata, mida nad teavad ja oskavad, õpetaja eesmärk on õpilast sel teel juhendada ning suunata õpilast oma tegevuse ja tulemuste üle reflekteerima ning IKT-vahendeid tulemuse esitamiseks kasutama. Uurimuslikku õpet eraldi õppeainena kokkuvõtvalt ei hinnata. Kujundav ja kokkuvõtlik hindamine on integreeritud õppeaine õpitulemuste hindamisega.

II ja III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstilooma ning keeleteadlikkus. Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid.

Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste.

Tekstiloomes on põhiohk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni. Püüeldakse selle poole, et õpilane tunneks eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ja funktsiooni ning väljendaks end sobiva ja rikkaliku sõnavara abil.

Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast.

Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse lugejavõimeid, mõtlemisoskust, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas. Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada tema keeletunnetust, toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise (pilt, film, video jm).

1.2. Vaimse ja sotsiaalse õpikeskkonna kujundamine

Aineõpetaja korraldab keele ja kirjanduse õpet viisil, kus luuakse turvaline õppekeskkond, kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Õppetöös kasutatakse digitehnoloogiat ja grupitöödeks kohandatakse vajadusel ruum sobivaks. Et rakendada õppimist toetavaid ja mitmekesisivaid õppevorme ja tegevusi, toimub õppetöö vajadusel ja võimaluse korral ka teatris, muuseumis, raamatukogus, kaupluses, õppekäigul, õppereisil, kinos, teises koolis, avalikus ruumis vms.

1.3. Praktilised tööd ja õppekäigud

Õppekäigud kavandatakse kirjanikega ja/või teostega ja/või teoste teemadega seotud paikadesse ning teatri- ja kinokülastustena. Praktilised tööd on erinevad projektiülesanded, nt luulekavade koostamine ja esitamine, tervikteoste käsitlemine jne.

1.4. Hindamise korraldus ning hindamismeetodid, hindamisviisid ja –vahendid

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada seda teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks ja ennastjuhtiva õppija kujundamiseks.

Hinnatakse õpitulemuste saavutatust, mis on kooskõlas õpilase vanuse, õppesisu ja -tegevustega ning vastavuses ainealaste teadmiste, oskuste ja hoiakutega. Hoiakute hindamisel (nt mõistab, kujundab, tähtsustab, väärtustab) antakse õpilasele suunavaid ja toetavaid sõnalisi hinnanguid.

Otepää Gümnaasiumi hindamissüsteemis hinnatakse ainealaste teadmiste ja oskuste tulemusi numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis, mitteeristavalt hinnangutega „arvestatud“ ja „mittearvestatud“ ning õppimist toetava (kujundava) hindamise abil. Aineõpetaja tutvustab oma hindamispõhimõtteid trimestri esimeses ainetunnis.

Teadmiste ja oskuste hindamisviisid on järgmised:

- 1) erinevad loovtööd
- 2) kontrolltöö
- 3) tunnikontroll
- 4) tekstimõistmisülesanne
- 5) etteütlus
- 6) enda loodud teksti esitamine
- 7) kirjaniku loodud teksti esitamine
- 8) grupitööd

II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase:

- 1) suulist ja kirjalikku suhtlust;
- 2) tekstide vastuvõttu, s.o analüüsi ja mõistmist;
- 3) tekstiloomet, s.o eri tüüpi ja liiki tekstide kirjutamist;
- 4) keeleteadmisi, s.o õigekeelsuse ja keelehoolde põhimõtete rakendamist ning keelevelikute teadvustamist.

Hinnatakse nii õppeprotsessi vältel kui ka õppeteema lõpus. Selleks rakendatakse nii kujundavat, sh diagnostilist kui ka kokkuvõtlikku hindamist, mida väljendatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena. Õppeprotsessi käigus rakendatakse kujundavat hindamist, kus õpilane saab suulist ja kirjalikku tagasisidet oma õpitulemuste saavutamise taseme ning tugevate külgede ja arenguvõimaluste kohta. Kokkuvõtlik hindamine toimub üldjuhul õppeperioodi või mahuka õppeteema lõpul, et kontrollida nii õppetöös püstitatud eesmärkide saavutamist kui ka riikliku õppekavaga sätestatud õpitulemuste saavutatust. Kokkuvõttev hinne kujuneb õppeperioodi jooksul toimunud hindamise tulemusena, seejuures arvestatakse, et hinnatel võib sõltuvalt töö mahust olla erinev kaal.

1.5. Eesti keel 4. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1) Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; 2) jutustab lühidalt kuulnud teksti ümber; 3) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes; 4) esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; 5) väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt; 6) kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid; 7) esitab peast luuletuse või rolliteksti.	Suuline ja kirjalik suhtlus Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine, kuuldu põhjal tegutsemine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine, lühikokkuvõtte sõnastamine, ümberjutustamine. Kuuldu kohta küsimuste esitamine, küsimuste mõistmine, küsimustele vastamine. Lavastuse, kuulnud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja arvamus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialogi ja dramatiseeringu esitamine. Pantomiiim. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel. Lõiming Matemaatika- matemaatiliste ideede ja lahenduste suuline ja kirjalik esitamine; probleemi sõnastamine selges ja arusaadavas vormistagasiside andmine ja vastuvõtmine; probleemide seostamine igapäevaeluga Loodusõpetus- arutelu ja ühiste lahenduste leidmine

Õpilane: 1) loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; 2) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; 3) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi; 4) leiab teksti peamõtte; 5) kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi; 6) leiab tekstist vajalikku infot; 7) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja; 8) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast raamatut; 9) tutvustab loetud raamatut kaaslastele, annab loetule hinnangu ning põhjendab seda.	Teksti vastuvõtt Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskeemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering. Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri. Lõiming

	Loodusõpetus- loetud teksti mõistmine, seoste loomine, olulise info eraldamine ebaolulisest. Matemaatika- skeemide, tabelite diagrammide koostamine, mõistmine; seoste loomine; tekstipõhiste matemaatiliste probleemide lugemine ja analüüs.
Õpilane: 1) jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; 2) jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; 3) kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest; 4) kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; 5) kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; 6) rakendab õpitud keeleteadmisi teksti loomisel.	Tekstiloom Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, sündmuse, eseme, olendi, inimese kirjeldamine, iseloomulike tunnuste esitamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel. Lõiming Matemaatika- probleemi sõnastamine selges ja arusaadavas vormis; tagasiside andmine ja vastuvõtmine; probleemide seostamine igapäevaeluga; lahenduste põhjendamise; retseptis koguste arvutamine Loodusõpetus- etteantud teemakohaste sõnadega teksti koostamine; teema kokkuvõtlik esitamine; kirjeldused Kunstiõpetus- muistendi, muinasjutu, fantaasialoo jne illustreerimine
Õpilane: 1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi ja kaashäälikuühendi reeglit ja erandeid; 2) järgib kirjutamisel õpitud hääliku õigekirjareegleid; 3) eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna; 4) selgitab sõna tähendust sõnastiku ja näidislausete põhjal; 5) järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;	Keeleteadlikkus Häälikuõpetus ja õigekiri Helilised ja helitud häälikud. Liidete –gi ja –ki õigekiri. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri, sulghäälik sõna keskel. Tähtede i ja j õigekiri tegijanimedes ja liitsõnades. Sõnavaraõpetus

6) eristab sõnu liigiti; 7) oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis; 8) oskab määrata lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses; 9) moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires korrektselt.	Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, täiendi funktsioon liitsõnas. Liitsõna tähendus. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse selgitamine oma sõnadega sõnastiku ja näidislausete põhjal (nii raamatu- kui ka veebivariandist). Vormiõpetus Sõnaliigid ja nende funktsioon. Tegusõna. Jaatava ja eitava kõne kasutamine tekstis. Tegusõna pöörde, tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Käändsõna. Käändsõnad: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käändsõna arv, ainsus ja mitmus. Muutumatud sõnad: hüüdsõnad, sidesõnad. Lauseõpetus Lause ja lauseliikmed. Alus, öeldis ja nende ülesanne lauses kui tervikus. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Lõiming Loodusõpetus, matemaatika- järgib õigekirjareegleid, kasutab sobivaid lauselõpumärke, lühendite õigekiri.

1.5.1. 4. klassi eesti keele uurimusliku õppe õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemused	Õppesisu
Õpilane: 1) kirjutab eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; 2) kirjutab eakohase pikkusega loovtöid küsimuste, ideekardi, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi, kava vms toel; 3) sisestab, vormindab ja kopeerib digitehnoloogia abil eri tüüpi tekste, esitlusi ja digimeedia loovtöid; 4) vormistab ja salvestab erinevaid tekste, esitlusi ja digimeedia loovtöid ning jagab neid, järgides autoriõigusi ja digiohutuse nõudeid; 5) oskab faile kokku pakkida, töötab mitme aknaga; 6) vormindab kirjutise vastavalt etteantud juhendile, viitab korrektselt kasutatud allikatele;	Tekstitöötlus. Teksti sisestamine, vormindamine ja kopeerimine. Teksti, ettekande, esitluse jms koostamine ning kujundamine. Kirjutise vormindamine: päis ja jalus, lehekülgede nummerdamine; pealkirjade laadid; sisukorra automaatne genereerimine; viidete ja kasutatud allikate loetelu automaatne koostamine. Failide haldamine. Faili salvestamine, kopeerimine, kustutamine, pakkimine. Töö mitme aknaga. Infokirjaoskus. Info otsimine, kasutamine, hindamine. Tööriistad. Plagiaat. Allikakriitilisus. Intervjuu kui andmekogumismeetod (ankeet- ja teemaintervjuu). Eritüübiliste küsimuste

7) haldab ja kaitseb oma digitaalset identiteeti; Pädevused: Digivahenditega loodud tööde sisu efektiivne edastamine suuliselt. Enese ja teiste tööde tunnustav kommenteerimine.	moodustamine intervjuu tegemiseks. Intervjuu läbiviimine ja sisuanalüüs, tulemuste esitamine. Tekstiloomes eesti keeles Fantaasialoo, muinasjutu, muistendi kirjutamine. Lühemate tarbetekstide ja juhendtekstide kirjutamine (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), Ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam). Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, sündmuste kaart jne), mustandite kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine. Protsesskirjutamine ja sõnavaraõpetus (sünonüümid, antonüümid, sh arvutil leidmine). Kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, illustreeriv pilt jne), teksti eri versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine. Teabe järjestamine, sõnavara variatiivne valimine, lausungite seostamine ja nende parandamine järeltööna. Teksti mitmekordsel taastamisel sõnastuse varieerimine; sobivateks abivahendite kasutamine (sh ka küsisõnad) Teksti vastuvõtt. Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Tegelaste poolt lahendatavad probleemid realistlikes ja fantastilistes tegevuspaikades. Viisid ideede, tunnete ja olemuse väljendamiseks. Sarnasuste ja erinevuste ning nende omavahelise seotuse uurimine. Inimloomuse ja väarikuse uurimine. Töö tekstiga. Alusteksti kasutamise erinevad võimalused. Märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskaemi, küsimuste koostamine. Loetu tutvustamine ning soovitude jagamine klassikaaslastele. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine.

1.6. Eesti keel 5. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi;	Keele mõiste, tehiskeel, teised märgisüsteemid Sõnade saamisviisid (liitmine, laenamine, tuletamine, leiutamine)

2) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid individuaalselt ja rühmas; 3) põhjendab oma seisukohta; 4) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande; 5) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis; 6) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid; 7) järgib õpitud keelereegleid; 8) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe; 9) tunneb eesti keele häälikusüsteemi, oskab silbitada ja poolitada.	Võõrsõnatunnused Eesti keele häälikusüsteem (helitud, helilised, täis- ja kaashäälikud) Silbitamine ja poolitamine Teabeteksti lugemine, info leidmine internetist ja registritest Häälikuõigekiri (hääliku pikkuse märkimine, i- ja j, sõnaalgulise h ja sulghäälikute õigekiri) Kaashäälikuühendi õigekiri (reegel ja erandid) Suur ja väike algustäht (kohanimed, üritused, ajaloosündmused, pealkirjad) Jutu kirjutamine (ettevalmistus, kirjutamine, viimistlemine) Kirja kirjutamine, ümbriku vormistamine ja kirja saatmine Sõnaliigid (muutumatud sõnad, käänd- ja pöördõnad, käändsõnade liigid) Käänamine (14 käänat, ainsus ja mitmus) Lause osad: öeldis ja alus Lause laiendamine Lausete liigid: lihtlause, liitlause ja koondlause Koondlause ja liitlause kirjavahemärgistus (koolon, komad, mõttekriips) Arutlemine suuliselt ja kirjalikult Lõiming Eesti keele ja kirjanduse õpetus on tihedalt omavahel seotud. Eesti keele ülesanded on koostatud Otepää valda ja Lõuna-Eestit puudutava info kohaselt.

1.7. Eesti keel 6. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) avaldab olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse; 2) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid individuaalselt ja rühmas; 3) põhjendab oma seisukohta; 4) kasutab korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;	Kirjakeel ja argikeel (kirjakeel, argikeel, släng, murdekeel, suhtlusolukord) Kirja ja e-kirja kirjutamine (kiri, e-kiri, üte/pöördumissõna, teema, pöördumine, kirja sisu, lõpetus) Tekstiliigid (teabetekst, tarbetekst, ilukirjandustekst, ajakirjandustekst, ajaleht,

5) kasutab erinevaid sõnastikke ja oskab leida sealt infot; 6) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe; 7) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis; 8) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid; 9) järgib õpitud keelereegleid; 10) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe; 11) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpuhte ning põhilisi käänd- ja pöörsõna vorme; eristab sõnaliike, oskab käänta ja pöörata.	ajakiri, meedia, uudis, portreelugu, intervjuu, arvustus/retsensioon, reklaam, dokument, juhend) Võõrsõnad ja võõrsõnade õigekiri (omasõna, võõrsõna, võõrsõnade tunnused) Sõnaliigid (nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna, tegusõna, põhiarvsõna, järgarvsõna) Käänded ja erinevate sõnaliikide käänamine (käänded, ainsus, mitmus, tüüpsõna) Omadussõnade võrdlusastmed (omadussõna, algvõrre, keskivõrre, ülivõrre, lühike ülivõrre, pikk ülivõrre) Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine (nimisõna, täiend, lühenenud sõnatüvi, sidekriips) Arvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (omadussõna, ne- ja line-liide, täiend, sidekriips) Kohanimedede õigekiri (kohanimi, liigisõna, kaksikkohanimi, sidekriips) Tegusõna ja tegusõna pööramine (teigusõna, pööre, arv, eitav ja jaatav kõne, ajavormid, olevik, lihtminevik, täisminevik, enneminevik) Otsekõne ja kaudkõne (otsekõne, kaudkõne, saatelause, jutumärgid, koolon) Lauseliikmed alus ja öeldis (öeldis, alus, lihtteigusõna, liitteigusõna, väljendteigusõna, tegusõna algvorm, tegusõna pöördeline vorm) Lauseliigid ja lausete kirjavahemärgistamine (lihtlause, koondlause, liitlause, osalause, öeldis, sidesõna, siduv sõna, koolon, mõttekriips, koma) Eesti keel ja sugulaskeeled, sugulasrahvad (keel, sugulaskeel, läänemeresoome keeled, soome-ugri keeled, hõimurahvas) Lõiming Eesti keele ja kirjanduse õpetus on tihedalt omavahel seotud. Eesti keele ülesanded on koostatud Otepää valda ja Lõuna-Eestit puudutava info kohaselt.

1.7.1. 6. klassi eesti keele uurimusliku õppe õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) sisestab, vormindab ja kopeerib eri tüüpi tekste; 2) vormindab töö/esitluse vastavalt etteantud juhendile, viitab korrektselt kasutatud allikatele; 3) otsib infot, kasutab ja hindab seda allikakriitiliselt, väldib plagiaati; 4) koostab ja disainib teksti, skeeme, pilte, audiot, videot sisaldava esitluse etteantud teemal; 5) oskab koostada digitaalseid konspekte tekstist ning küsimustikke oma kirjutise või uurimisteemast lähtuvalt; kasutada küsimustikku info kogumisel ja tõlgendamisel; 6) suudab läbi viia ankeet- ja temaatilist intervjuud. Pädevused: mõistab seisukohtade võimalikku erinevust, selgitab oma seisukohti.	Tekstitöötlus. Teksti sisestamine, vormindamine ja kopeerimine. Vormindamine: päis ja jalus, lehekülgede nummerdamine; pealkirjade laadid; sisukorra automaatne genereerimine; viidete ja kasutatud allikate loetelu automaatne koostamine. Failide haldamine. Infokirjaoskus. Info otsimine, kasutamine, hindamine. Tööriistad. Plagiaat. Allikakriitilisus. Töö andmetega. Andmete sorteerimine. Andmete kättesaadavus, haldamine ja kaitse. Esitluse koostamine. Esitluse disain ja vormistamine. Slaidi ülesehitus ja kujundus. Teksti, pildi, tabeli ja diagrammi sisestamine slaidile. Teabekirjanduse kasutamine. Tutvumine Interneti ja meedia võimalustega. Internet ja selle kasutamine. (internetiajakirjandus, ajaveeb, veebifoorum, suhtlusvõrgustik, interneti ohud, küberkiusamine, usaldusväärne info). Eesti keele tekstiloome. Lõigu või teksti mõtte väljendamine oma sõnadega, kokkuvõttele ja/või alltekstile viitavate keeleüksuste leidmine autoritekstist. Teksti peamõtte sõnastamine. Peamõttele (sisu kokkuvõtte ja alltekst) osutavate lausete (lõikude) leidmine tekstist; lõigu ja teksti peamõtte sõnastamine ja selle täpsustamine ning põhjendamine originaalile viidates. Peamõtte seostamine õpilase kogemustega. Kirjaliku teksti koostamine. Ümberjutustus (tekstilähedane, kokkuvõtlik, laiendatud). Kirjand kogemuse põhjal, sh tööprotsessi kirjeldus. Teksti koostamine etapiti: kavatsuse sõnastamine, materjali valimine, tugisõnade (märksõnade) ja -lausete märkimine, materjali järjestamine (märksõnade rühmitamine või plaani koostamine), sõnastamine, sisuline järeltöö, sõnastuse korrigeerimine. Teksti analüüs. Mõtteseoste leidmine lausete ja lõikude vahel. Uute tekstis kirjeldatud teadmiste või arusaamatu teabe märkimine õpetaja suunamisel. Seoste leidmine kirjeldatud sündmuste vahel. Sündmuste ajaliste seoste (käitumisaktide järgnevus, üheaegsus)

	mõistmine; samaaegsete sündmuste teadvustamine ja vastandamine. Põhjuslike seoste (erinevad eesmärgid ja tingimused) mõistmine. Põhjuste ahela teadvustamine, põhjussuhetes olevate sündmuste, stseenide kirjelduse leidmine sündmuste ahelast. Mida õpetab kirjandusteose tegelane? Tegelaskuju identiteedi ja suhete analüüs, ajakirjandusžanri/-väljaannete struktuuri tundmine, erinevad vaatenurgad ajalooliste teemade käsitlemisel. Kirjaliku teksti konspekteerimine arvutil: oluliste mõtete ja faktide leidmine tekstist, teksti lühendamine; lausete lühendamine ja transformeerimine; lühendite kasutamine. Sama teabe erisugune konspekteerimine sõltuvalt eesmärgist. Konspekti täiendamine. Intervjuu. Küsimuste esitamine kaaslastele. Küsimuste esitamine teksti kohta sündmuse põhjuste ja tagajärgede väljaselgitamiseks, järelduste tegemiseks, puuduva teabe tuletamiseks. Kirjalik küsitlus, sh avatud vastustega. Teemaatiliste küsimuste koostamine ja vastuste kogumine digitaalses vormis. Vastuste tõlgendamine. Tööprotsessi digitaalse päeviku pidamine. Märkmed ja oma kogemuste, tunnete, inimeste ja situatsioonide kohta ülestähendused.

1.8. Eesti keel 7. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) eristab kirjakeelt argikeelest; 2) oskab teha järeldusi ning annab hinnanguid; 3) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid; 4) sõnastab teksti kohta küsimusi, avaldab arvamust, tõlgendab ning seostab oma kogemustega; 5) loeb ja kuulab sihipäraselt ja kriitiliselt erinevaid tekste; 6) vormistab korrektselt olulisemaid tarbetekste; 7) järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;	Tekstide liigid (suuline tekst, kirjalik tekst, dialoog, monoloog, släng, murre) Tekstitüübid (jutustav tekst, kirjeldav tekst, arutlev tekst, jutustus, kirjeldus, arutlus, sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus, teksti viimistlemine, mustand, puhtand) Alusteksti põhjal kirjutamine (alustekst, refereerimine, tsiteerimine, referaat) Meedia ja meediatekstitid (meedia, uudis, arvamyslugu, intervjuu) Ametlikud kirjad (avaldus, seletus, CV, ametlik stiil) Sõnastuse mitmekesisus (homonüümid, sünonüümid, antonüümid, paronüümid,

8) kasutab tekstis erineva stiiliväärtusega sõnu ja väljendeid, tunneb sõnamoodustuse põhimõtteid; 9) eristab sõnaliike ja -vorme.	neutraalne sõna, hinnangut andev sõna, argikeelsed sõnad, vulgarism, kujundlik eneseväljendus) Sõnaliigid (jaotus tähenduse järgi, jaotus muutumisviisi järgi) Käändsõnad (nimi-, omadus-, arv-, asesõna) Sõnade käänamine (käänded, ainsus, mitmus) Pöörd sõnad (tegu sõna, tegu sõna liht- ja liitvorm, ühendverb, väljendverb) Muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side-, hüüdsõna) Tegu sõna ja pööramine (sõnatüvi, tunnus, lõpp, pöörded, ainsus, mitmus, liited, olevik, minevik, lihtminevik, täisminevik, enneminevik, isikuline tegumood, umbisikuline tegumood, jaatav kõne, eitav kõne, kõneviis, kindel kõneviis, tingiv kõneviis, käskiv kõneviis, kaudne kõneviis) Astmevaheldus (sõnatüvi, astmevaheldus, laadivaheldus, vältevaheldus, da-tegevusnimi, nõrk aste, tugev aste) Tegu sõna käändelised vormid (tegevusnimed, kesksõna, oleviku kesksõnad, mineviku kesksõnad) Tegu sõna põhivormid (ma-tegevusnimi, da-tegevusnimi, ol a 1.p, tud-kesksõna) Pööramine eeskujusõna järgi (eeskujusõna, tüüpsõna, ÕS-i kasutamine pööramisel, ÕS-is kasutatavad sümbolid) Omasõna ja võõras sõna (omasõna, võõrsõna, laensõna, tsitaatsõna, võörnimi, kursiiv) Keelde sõnade saamise viisid (tuletamine, liitmine, laenamine, loomine, sõnatüvi, liide, tuletis, liitsõna, uudissõna) Tegu sõnade kokku- ja lahkukirjutamine (liitverb, liitverb, väljendverb, ühendverb) Määr- ja kaassõnade kasutus ja tähendus, kokku- ja lahkukirjutamine (määrsõnade liigid, kaassõnad, tuletusliited, eessõnad, tagasõnad) Siduvad sõnad, nende kasutamine, kirjavahemärgistamine (sidesõnad, siduvad kaas- ja määrsõnad, ühendsidesõnad, komakasutus)

	Sõnaraamatud ja nende kasutamine (ühekeelsed sõnaraamatud, mitmekeelsed sõnaraamatud, sõnastik, sõnaartikkel) Lõiming Eesti keele ja kirjanduse õpetus on tihedalt omavahel seotud. Eesti keele ülesanded on koostatud Otepää valda ja Lõuna-Eestit puudutava info kohaselt.

1.9. Eesti keel 8.klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte; 2) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid 3) võtab kokku ja konspekteerib tekste, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel, 4) kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestades teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesisist sõnavara; 5) eristab lauseehituse peajooni; 6) tunneb peamisi lausetarindeid, kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet.	Keel kui märgisüsteem (allkeeled, sotsiolektid, keelemärk, häälik, tähendus, lause) Eesti keele ajalugu ja keeleuendus Suhtlusolukord (suuline ja kirjalik, ametlik ja mitteametlik suhtlus) Sõnaliigid Käändsõna liigid ja osad (algvorm, käändelõpp, mitmusetunnus) Käänetevahelised seosed Käändsõna astmevaheldus (nõrk ja tugev aste, laadivaheldus, vältevaheldus) ÕS-i kasutamine Käändsõnade tuletamine Omadussõna võrdlusastmed (lühike ülivõrre) Teadusteksti tunnused ja liigid Referaat (refereerimine, referaadi vormistamine, viitamine, kasutatud kirjanduse nimekiri) Kõne koostamine ja esitamine Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine Arvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine Suur ja väike algustäht Meediatekstide liigid, ajakirjanduskeel Lauseliikmed (alus, öeldis, sihtis, määrus, täiend) Otsekõne, kaudkõne moodustamine ja kirjavahemärgistus Liitlause struktuur ja kirjavahemärgistus (rindlause, põimlause)

	Lihtlause struktuur ja kirjavahemärgistus (lauselühend, lisand, koondlause) Lõiming Eesti keele ja kirjanduse õpetus on tihedalt omavahel seotud. Eesti keele ülesanded on koostatud Otepää valda ja Lõuna-Eestit puudutava info kohaselt.

1.10. Eesti keel 9. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) avaldab asjakohaselt oma arvamust ja seisukohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; 2) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise võimalusi; 3) iseloomustab peamisi tekstiliike ning nende kasutamise võimalusi; 4) teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina; 5) valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis; 6) kirjutab eesmärgipäraselt, vormistab korrektselt eri liike tekste; 7) kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb teadlikke keelevelikuid; 8) väärtustab eesti keelt, mõistab eesti keele eripära; 9) kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid, leiab teavet õigekirja, vormimoodustuse ja tähenduse kohta.	Eesti keel Sõnade lühendamine ja lühendamise põhimõtted Häälikuortograafia põhitõed (vokaal, konsonant, klusiil, konsonantühend, diftong) Liitsõnade ja tuletiste moodustamine ja õigekiri (liitsõna, tuletis, liide, tüvi, tunnus, lõpp) Võõrsõnade õigekiri ja tähendus (võõrsõna, võõrsõnade tunnused) Võõrnimede õigekiri (võõrnimi, ülakoma) Tsitaatsõnade õigekiri (tsitaatsõna, kursiiv) Suur ja väike algustäht (nimi, nimetus, pealkiri) Kokku- ja lahkukirjutamine (pöördõna, käändsõna, muutumatu sõna, sidekriips, täiendsõna, põhisõna) Lihtlause kirjavahemärgid (üte, täiend, lisand, koondlause, lihtlause, koolon, mõttekriips, semikoolon) Liitlause kirjavahemärgid (liitlause, rindlause, põimlause, segaliitlause, mõttekriips, koolon, semikoolon) Otse- ja kaudkõne (otsekõne, saatelause, jutumärgid, kaudkõne, üte) Keel ja murre (murre, murrak, keelkond, släng, argikeel) Tekstiliigid ja tekstitüübid (ilukirjandus-, teadus-, aime-, meediatekst; arutlev, kirjeldav, jutustav tekst) Tarbetekstid (CV, avaldus, seletus) Teksti stiil (ajakirjanduslik, ilukirjanduslik, teabetekstide stiil)

	Meedia olemus (meedia, ajakirjandus) Lõiming Eesti keele ja kirjanduse õpetus on tihedalt omavahel seotud. Eesti keele ülesanded on koostatud Otepää valda ja Lõuna-Eestit puudutava info kohaselt.

1.11. Kirjandus 5. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) loeb lastekirjandust; 2) võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte; 3) loeb ja mõistab eakohaseid tekste; 4) oskab koostada informatiivseid esitlusi nii individuaalselt kui rühmas.	Oma seisukoha väljendamine. Fakti ja arvamuse eristamine. Väide (väite kinnitamine ja ümber lükkamine). Jutustamine. Kirjeldamine. Peategelased, kõrvaltegelased. Koomiline ja traagiline kirjanduses. Probleem ja konflikt. Kuulutus. Kiri (kirja osad, ümbriku vormistamine, kirja saatmine). Kirjandusžanrid: valm (allegooria, mõistukõne, moraal), seiklusjutt, koomiks, päevik. Rahvaluuležanrid: muinasjutt (muinasjutu tunnused), rahvalaul, vanasõna, muistend (tekke- ja seletusmuistendid). Luuletuse tunnused (salm, rütm, algriim, lõppriim). Kõnekujundid (epiteet, võrdlus). Tervikteoste käsitlemine. Lõiming Kirjandustekstides juhitakse tähelepanu õigekeelsusele. Tekstide valik on seotud kodukoha kultuuri ja kultuuritegelastega. Tekstiloomevaldkonnas kasutame kodukoha ja kogukonnaga seotud teemasid. Ajalugu: muistne vabadusvõitlus, keskaegne Tallinn Loodusõpetus: aastaajad, loomade roll inimese elus, puhas ja puutumatu loodus Muusika: rahvalaul Kunst: koomiks, illustratsioonid

1.12. Kirjandus 6. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) loeb lastekirjandust; 2) võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte; 3) tunneb peamisi kõnekujundeid; 4) oskab koostada informatiivseid esitlusi nii individuaalselt kui rühmas.	Teksti põhjal kava koostamine ja kava põhjal kirjutamine. Teose teema ja põhiidee. Ajaloolised jutustused. Draamateksti olemus (dialoog). Rahvaluule lühivormid (kõnekäänud, mõistatused, vanasõnad). Eepos. Vägilasmuistendid (eesti vägilased). Faehmanni ja Kreutzwaldi teosed Autobiograafia. Karikatuur. Muinasjutt (imemuinasjutt). Mälestusjutustus. Tervikteoste käsitlemine Lõiming Kirjandustekstides juhitakse tähelepanu õigekeelsusele. Tekstide valik on seotud kodukoha kultuuri ja kultuuritegelastega. Tekstiloomevaldkonnas kasutame kodukoha ja kogukonnaga seotud teemasid. Ajalugu: jüriöö ülestõus, eestlus, nõukogude aeg Inimeseõpetus: perekond, enesejuhtimine Muusika: rahvalaulud, loits Kunst: karikatuur, illustreerimine Loodusõpetus: Kalevipojaga seotud paigad, teoste tegevuskohad

1.13. Kirjandus 7. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi; 2) loeb, analüüsib ja tõlgendab eri liiki kirjandusteoseid; 3) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast; 4) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; 5) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre	Tegelastüübid Kirjanduslikud kujundid (kujund, epiteet, võrdlus, isikustamine, metafoor, ironia, släng) Noortekirjanduse eripära (sisemonoloog, vaatepunkt) Ilukirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, draamatika, seotud kõne, sidumata kõne) Ilukirjanduse žanrid ja nende tunnused (žanr, novell, romaan, jutustus, miniatuur, komöödia, draama, tragöödia, lüüriline luuletus, vabavärss, hümn, ood, haiku, sonett, ballaad, poem, palindroom, absurdiluule)

6) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 7) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 8) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 9) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi.	Mütoloogiline maailm (müüt, mütoloogia, pseudomütoloogia) Eepose tunnused ja eripära (lugulaul, regivärss, eepos, alliteratsioon, assonants, algriim, mõttekordus, trohheus) Ärkamisaeg, selle ettevõtmised ja olulised esindajad (Koidula, Kreutzwald, Jannsen, Jakobson, Hurt, Liiv) Rahvaluule alaliigid (folkloor, rahvalaulud, rahvajutud, lühiliigid) Rahvaluule lühiliigid ja nende kaasaegsed vormid (mõistatus, vanasõna, kõnekäänd, keerdküsimus, anekdoot, netifolkloor) Eesti kirjanduse kujunemine (tarbe- ehk juhuluule, ood, hümn, pastoraal), Kristjan Jaak Peterson Tervikteoste käsitlemine Lõiming Kirjandustekstides juhitakse tähelepanu õigekeelsusele. Tekstide valik on seotud kodukoha kultuuri ja kultuuritegelastega. Tekstiloomevaldkonnas kasutatakse kodukoha ja kogukonnaga seotud teemasid. Muusika: eesti heliloojad (seos Koidula ja Liiviga), rahvalaulud, ärkamisaja laulud Inimeseõpetus: inimestevahelised suhted, väärtushinnangud Ajalugu: ärkamisaeg, kirjanike kaasaeg, 19. saj koolielu Loodusõpetus: looduse hingestatus

1.14. Kirjandus 8. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) analüüsib kirjandusteose kompositsiooni; 2) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 3) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 4) loeb, analüüsib ja tõlgendab eri liiki kirjandusteoseid; 5) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid;	Eepika žanrid (eepos, novell, romaan, jutustus) Tegelastüübid (vaatepunkt, peategelane, kõrvaltegelased, episoodilised tegelased, karakter, tegelastüüp) Dramaatika olemus ja žanrid (dialog, intriig, vaatus, stseen, pilt, remark, repliik, dramatiseering, tragöödia, draama, komöödia) Lüürika olemus ja žanrid (seotud kõne, riimid, stroof, värss, luulekujundid (epiteet, võrdlus,

6) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 7) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 8) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 9) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi.	isikustamine, metafoor, algriim, sümbol, vabavärss, haiku, sonett) Süžeearenduse etapid (sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus) Novellide ülesehitus ja omapära (avatud lõpp, suletud lõpp, puänt) Muinasjutu olemus ja liigid (ime-, looma- ja novellilaadsed muinasjutud, kaasaegne muinasjutt ja selle parimad esindajad) Ulmekirjanduse olemus ja alaliigid (teaduslik ulme, õuduskirjandus, fantaasiakirjandus) Arvustus ja selle ülesehitus (pealkiri, sissejuhatus, arutelu (teema, suhted, tegelased. stiil sõnum, võrdlemine, lõppsõna) Alustekst ja selle kasutamine (refereering, tsitaat) Reisikiri ja selle alaliigid (teaduslik, populaarteaduslik, ajakirjanduslik, ilukirjanduslik teaduskiri) Tervikteoste käsitlemine Lõiming Kirjandustekstides juhitakse tähelepanu õigekeelsusele. Tekstide valik on seotud kodukoha kultuuri ja kultuuritegelastega. Tekstiloomevaldkonnas kasutame kodukoha ja kogukonnaga seotud teemasid. Ajalugu: Liivi sõda, 19. sajandi eestlase maailmapilt Inimeseõpetus: stereotüübid, minapilt, grupidünaamika Geograafia: reisikirjad Muusika: Runneli ja Tungla viisistatud tekstid

1.15. Kirjandus 9. klass õpitulemused ja õppesisu

Õpitulemus	Õppesisu
Õpilane: 1) loeb mõtestatult, kasutab erinevaid lugemisviise ja –mudeleid; 2) teeb kokkuvõtte teose süžeeist, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;	Ilukirjanduse põhiliigid (eepika, lüürika, draamatika, seotud kõne, sidumata kõne) Ilukirjanduse žanrid ja nende tunnused (žanr, novell, romaan, jutustus, miniatuur, komöödia, draama, tragöödia, lüüriline luuletus, vabavärss, hümn, ood, haiku, sonett, ballaad, poem)

3) tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis; 4) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 5) loeb, analüüsib ja tõlgendab eri liiki kirjandusteoseid; 6) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 7) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 8) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid; 9) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 10) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 11) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi.	Süžee arenguetapid (süžee, sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus, puänt) Teose karakterid (pea-, kõrval-, episoodiline tegelane, muutuv ja muutumatu tegelane, karakter, tegelastüüp, mina- ja temavorm, vaatepunkt) Dramaatika alaliigid (lavastus, etendus, dramatiseering, intriig, konflikt, vaatus, stseen, dialoog, repliik, remark, sõna-, karakter- ja situatsioonikoomika, satiir) Kõnekujundid (kujund, epiteet, võrdlus, metafoor, metonüümia, iroonia) Paroodia (paroodia) Kriminaal- ja detektiivkirjandus (kriminaalromaan, dekkar, detektiiv) Pagulaskirjandus (pagulus, eksiil, pagulane) Luuletuse ülesehitus (paaris-, rist-, süli- ja segariim, sümbol) Uurimuse olemus (uurimus, plagiaat, refereering, tsitaat) Tervikteoste käsitlemine Lõiming Kirjandustekstides juhitakse tähelepanu õigekeelsusele. Tekstide valik on seotud kodukoha kultuuri ja kultuuritegelastega. Tekstiloomevaldkonnas kasutame kodukoha ja kogukonnaga seotud teemasid. Geograafia: inimeste elukorraldus erinevates riikides Ühiskonnaõpetus: ühiskonnaklassid, väärtushinnangud (plagiaat), inimestevahelised suhted, noorte eluviisid Ajalugu: pagulus, linnastumine Muusika: Underi viisistatud luuletused, metsavennalaulud, paroodia Kunst: romantism ja realism